

Pokus o původní brannou soustavu.

I. (Úvodem.)

Studie tato jest povahy teoretické. Autor jest přesvědčen, že čistá milice jest úkolem vzdálené budoucnosti. Černohorská milice přestala existovati. Zbývá pouze milice švýcarská. To jest však produkt povahy čistě místní. Nedá se exportovati. Důvěry k ní nemají ani lidé ve Švýcařích, pokud věci rozumějí a mají pocit odpovědnosti. Nemají ovšem dosud odvahy, sáhnouti na tradici tak starou, vžitou, na tradici, která má posvěcení státně-nacionální. Rádi by reformovali, ale jde to ztuhá: na jedné straně ona tradice, na druhé antimilitaristické sklony některých tříd a stran. Ostatně milice švýcarská nevyniká právě duchem demokratickým, má na sobě silné rysy třídnosti, jež se dole nezamlouvají.... Mimo Švýcary nemáme čisté milice.

Jinak je milice slovo, jež si každý naplní libovolným obsahem. Tento obsah je většinou povahy negativní: myslí se, že to nebude skoro nic stát, že se při tom nebude skoro nic sloužit, že to bude vůbec docela příjemné a pohodlné....

Mimo spor jsou miliční myšlenky, prvky či zásady, které mohou tvořiti podklad při řešení branných soustav. O takovém podkladu mluví i náš branný zákon. Tyto prvky jsou zejména: žádné stálé vojsko, skoro žádné kádry, krátká nebo velmi krátká doba výcviku, přísný systém teritoriální a především předvojenský výcvik mládeže, střelecké spolky, výcvik povojenský.

Výsledky badání poválečného šly přes princip miliční a mnohem dále. Došly k ideji o zbrojeného národa. Jaurès před válkou došel skoro tak daleko: vyšel od švýcarského vzoru a dospěl k militarizaci celého státu.

Světová válka ukázala, že na vedení války nestačí žádný ze starých systémů branných a žádná armáda o sobě. Válku povede napříště celý národ, celý stát. Armáda jest pouze bijící pěstí velkého těla státního. Pěsti nemohou bít, jsouce odděleny od těla. Tělo nemůže nevědět o tom, že se pěsti bijí.

Milice podle vzoru švýcarského má však tutéž vadu jako ostatní systémy předválečné. Myslíly všecky, že postačí postavit armádu: tím že by byla hlavní starost odbyta. Ukázalo se však, že nestačily ani nejlepší systémy. Jak by mohla stačit milice?

A tak vzniká idea odzbrojeného národa. Je to nekonečně více nežli milice a všecky převálečné systémy dohromady. Je to něco nového. Ale stalo se to již skutečností v posledních měsících války. Bylo to neuvědomělé, vzniklo to z krajní nouze, byla to improvisace na improvisaci — ale dnes po čtyřletém odstupu vidíme, že to byl ozbrojený národ ve své polochaotické praformě. Nový svět vzniká vždycky z chaosu nebo z revoluce. Konec války, to byl chaos a revoluce zároveň; nový svět, který se pomalu rodí — toť ozbrojený národ.

Autor této studie napsal ve své první knize*) toto:

„Na cestě k ideálu milice, který bude uskutečněn v momentu všeobecného odzbrojení, ale k němuž ustavičně musíme se vychovávat i a připravovat, provedeme nejprve reformy ducha a metody.“

V tomto smyslu tvořil tuto studii. Je tu velící ustanovení zákona. Je tu oprávněná snaha zmenšiti břemeno finanční i zkrátiti pobyt

*) Vojenský problém v demokracii.

občanů ve vojenské službě na prospěch tvorby statků. Je tu kádrový systém, který se téměř ničím neliší od obdobných kreací z let před rokem 1914.

Jakou cestou se tedy dáme?

Musíme jít o něco kupředu. Jinak bychom šli nazpět. Musíme sáhnouti ke kompromisům, ovšem ke kompromisům organickým, konstruktivním. Jest nám hledati střední úměrnou mezi přítomným systémem kádrovým a mezi messiánským ideálem milice. Toť směr, kterým se ubírá autor.

Bylo to nutno říci předem, aby mu bylo rozuměno. Jest zabrániti tomu, aby studie nebylo zneužito jako argumentu, jako prostředku nátlaku na předčasně zkrácení doby výcviku (přesenční služby). Proto se zdůrazňuje, že k podstatnějšímu zkrácení doby výcviku chybí dnes ještě všechny podmínky.

Především podmínka základní: předvojenský výcvik mladěže, povojenský výcvik mladších záložníků. Zákon o této instituci leží v ministerstvu zdravotnictví ve stavu ideového náčrtku. Málokdo dovede učiniti si řádnou představu o velikosti, dosahu, složitosti a nákladnosti této instituce. Nechci na tomto místě činiti výtek ministerstvu zdravotnictví ani hovořiti o vhodnosti či nevhodnosti kompetence tohoto ministerstva v tomto ohledu. Jest ovšem na podiv, že ti, kdož se stavějí jako zaujatí stoupenci miliční ideje, starají se tak málo o tento zákon a o obtížné problémy jeho provedení.

Dejme tomu však, že zákon tento bude odhlasován na jaře r. 1923, že jeho prováděcí nařízení i organizace bude hotova do podzímku téhož roku, že se najde potřebný personál odborný a že instituce bude naráz výtečně fungovati od 1. ledna 1924. Tož, mladíci, jimž bude v roce 1924 14 let, budou podrobeni předvojenskému výcviku po 7 let a nastoupí svůj prvotní výcvik v roce 1931. Toť první datum, kdy by mohlo nastati vážnější zkrácení doby výcviku. Nováčkové, kteří by prodělali úplný výcvik předvojenský (od 6. roku věku svého počínajíc), objeví se na cvičišti o dalších 7 let později. Pak teprve bude splněna hlavní podmínka radikálního zkrácení doby výcviku.

Také druhé hlavní podmínky nám dnes chybí. Jsou to podmínky politiky vnitřní i vnější. Je to především poměr nečeskoslovenských státních příslušníků ke státu. V oboru zahraničním zhoršily se podmínky v několika posledních měsících podstatně. Problém blízkého východu stal se nepříjemně akutním a problém dalekého východu bude se řešiti teprve potom, až bude jasna záhada ruská, záhada, půjde-li Rusko s bílou rasou anebo proti ní. A za tím vším třetí až k nebesům dvě nesmírné mátohy: Čína, Indie..... Problémy, jež nedají klidně žít ani nám ani Malé Dohodě, ani Evropě, ani celému světu.*)

Chybí však další podmínky k radikálním reformám. Počínáme tvořiti doktrínu. Francie právě dokončuje svoje z a t í m n í předpisy. My pracně snažíme se vytvořiti amalgam mezi žitou tradicí mrtvé monarchie a mezi novou doktrínou, která se ještě vyvíjí. Velitelé skládají nejméně ze tří vrstev. Bude trvati hezkou řadu let, nežli docílíme „jednoty původu“, co do doktríny a metody, aspoň u nižších velitelů zbraní, tedy až po velitele oddílů. Totéž platí pro kategorii rotmistru, zejména až je dostaneme z kanceláří na cvičiště. Totéž platí pro důstojníky záložní a nejméně osm nejmladších ročníku

*) Mezitím stala se akutní i krise francouzsko-německá obsazením území rúhrského.

záložního mužstva vůbec. Konečně je třeba vytvořiti určitou tradici. Tot' problém celé generace.

S těmito vážnými výhradami dává autor svoje myšlenky k diskusi odborné a přípravné. Minimální doba výcviku jest a bude v první řadě předmětem těchto diskusí. Autor připouští v budoucnosti jako krajní mez, při splnění všech výhrad zpředu uvedených, aspoň u pěchoty výcvik devítiměsíční. Opírá svoje přesvědčení o mínění francouzských odborníků (gen. Maud'huy, gen. Thevenet, Viri a j.). Je to však pouhé teoretické minimum, jež zároveň znamená krajní mez uskutečnitelnosti soustavy, jež následuje. Soustava však připouští také dobu výcviku trvající 10, 11 až 12 měsíců. Za touto mezí soustava končí. Tím se blíží podstatně mezi branného zákona, který stanoví jako nejmenší dobu výcviku 14 měsíců, a to jen proto, aby docílil „přesahování“ dvou ročníků po 2 měsíce. Z toho dá se souditi, že i náš branný zákon má na mysli vlastně jen dobu 12 měsíců. Další otázky stran doby výcviku jezdeckta a zbraní technických zůstanou otevřeny; při posuzování soustavy autorovy jsou irrelevantní.

II. Charakteristika soustavy.

Soustava jest kompromisem, lépe řečeno kombinací soustavy kádrové a tak řečených prvků miličních.

Užívá-li autor slova „soustava kádrová“, činí tak s výhradou, že branné soustavy jako dané typy neexistují. Je tu jakási klasifikace historická, velmi nepřesná. Mezi vojskem stálým, kádrovým a miličním jest řada přechodů, není však mezi nimi hranic, jež by se daly zřetelně narýsovat. Každý branný systém jest vlastnictvím toho kterého státu a té které doby. Nelze přenést jinam kteroukoli soustavu brannou ani ji napodobiti, poněvadž nikde se nenajdou tytéž podmínky přírodní, rasové, politické, hospodářské, technické atd. Všecky tyto podmínky mění se pak i v tomtéž státě od jedné časové periody ke druhé více nebo méně. Mění se zejména podmínky hospodářské, politické, sociální, technické, i když podmínky přírodní, zeměpisné a rasové se celkem málo mění.

Řekli jsme již, že zákon pokroku a vývoje nedovoluje utkvěti na systému kádrovém, který se u nás ničím neliší od systému kádrových předválečných. Oplývá všemi jeho vadami, některé vady zdají se časem ještě zhoršenými.

Jest potřebí vytvořiti systém nový, vlastní, bez ohledu na teoretické klasifikace, bez ohledu na vzory vpravo či vlevo, systém, který odstraňuje nedostatky soustavy kádrové, ale zachovává si její přednosti, systém, který vyhovuje požadavkům zákona využitkováním rozumných a prospěšných prvků miličních, aniž bychom se vysazovali katastrofálnímu risiku tak řečené milice à tout prix.

Z prvků miličních recipuje autor:

1. Předvojenskou výchovu mládeže a povojenský výcvik mladších záložníků v občanském životě;

2. po splnění tohoto předpokladu připouští možnost redukce doby výcviku (služby presenčení) od 12 měsíců až po krajní teoretickou mez 9 měsíců;

3. podrobuje co největší počet občanů prvotnímu výcviku;

4. odstraňuje neblahou fikci „aktivní armády“.

Z prvků soustav kádrových:

1. zachovává autor silné kádry, to jest takový počet důstojníků a poddůstojníků z povolání, kolik je jich potřebí jednak na prvotní

výcvik, jednak na mírové obsazení nezbytných velitelství a voj. úřadů, jakož i na velitelství a štábů těch útvarů, jež se ustaví v momentu mobilisace;

2. dobu výcviku nepovažuje jako ve Švýcařích za pouhou školu, ale hledí, aby nováčci konali od první chvíle službu v organických částech, odpovídajících útvarům plnům;

3. zachovává systém řádných souvislých cvičení ve zbraní, trvajících 28 dní.

J a k o n o v u m domnívá se autor přináseti:

1. Ačkoli odstraňuje tak ř. aktivní armádu, dává státu do ruky po celý rok přesně určenou, akce schopnou, brannou moc k účelům pořádkovým v počtu 60.000 až 150.000 mužů;

2. organisaci, evidenci a mobilisaci uvádí myšlenkou zcela původní v dokonalou jednotu, jež jest snadno pochopitelná a dá se ovládati administrativně způsobem prostým, přehledným a levným.

Posléze uplatňuje autor zásady, které byly již předmětem literární diskuse:

1. veškery formace budtež složeny stejnoměrně z mužů různých ročníků, aby měly průměrně stejnou zdatnost bojovou; požadavek ten vyplývá ze světové války, jež ukázala, že moderní operace jsou dlouhodobé;

2. výcvik musí se vždy a všude ve formacích plních o plnění počtu;

3. ubytování a výcvik má se dít v táborech; přechodně připouští se kompromis, ale s místní vázaností pěchoty a dělostřelectva.

III. Základy soustavy.*)

Soustava vychází z určité myšlenky organizační. Je to branná moc o 32 divisích jednotného typu (3 pluky pěchoty, 2 pluky dělostřelectva). Tato armáda jest v míru organizačně hotova a jest schopna akce po ukončení mobilisace.

Princip p o t r o j n ý provádí se do posledních důsledků.

Branná moc sestává:

A. z a r m á d y vlastní (nynější záloha),

B. z k á d r u (důstojníci a poddůstojníci z povolání, dobrovolníci,

C. ze všeobecné z á l o h y první výzvy,

D. z formací n o v á č k ů,

E. z p o m o c n ý c h f o r m a c í a to: a) branných formací druhé výzvy, b) policejních a strážních formací druhé a třetí výzvy, c) formací pracovních (kvalifikované válečné úkony mužů a žen),

F. z orgánů určených k o c h r a n ě h r a n í c a mobilisace,

G. z organisace v á l e č n ě v ý r o b y a zásobování s u r o v í n a m i,

H. z organisace válečného z á s o b o v á n í všeho obyvatelstva,

I. z Č e r v e n ě h o k ř í ž e.

Představa branné moci rozšiřuje se tudíž mocně z pouhého vojska na nesmírnou organizaci, objímající celý stát a zahrnující téměř veškero obyvatelstvo („ozbrojený národ“).

Předběžná tělesná výchova mládeže počíná se 6. rokem, kvalifikovaná 14., vojenská 21., dodatečná od 22. od 36.

*) Autor musí se omeziti na hlavní konstruktivní složky, aby článek zůstal úměrným možnostem „Voj. Rozhledů“.

Branná povinnost u vlastního vojska (zbraně a služby) počíná se dokonaným rokem 20. a trvá

v první výzvě do 36 let,
v druhé výzvě do 46 let,
ve třetí výzvě do 60 let.

Povinnost k válečným úkonům trvá u mužů od 18 do 60 let,
u žen od 18 do 40 let.

Výcviku brannému podrobuje se každým rokem nejméně 80.000 mužů klasifikace A i B (A: služba se zbraní v bojovém pásmu, B: služba se zbraní v etapě a v zápoli).

Kromě toho podrobuje se potřebné procento obyvatelstva kratšímu výcviku v ostatních pomocných službách a úkonech.

IV. Dislokace.

Soustava opírá se po stránce ubytování, výcviku, evidence, doplňování a mobilisace o 16 táborových středisek, odpovídajících potřebám jedné divise — teritoriální divise. Těchto 16 divisních středisek je rozloženo po území státu s hlediska strategické, dopravní, hospodářské a politické účelnosti. (Bylo by ideálem uvést v soulad politickou administrativu s brannou organizací: na př. 16 ter. divisí v 16 župách.)

Pro dobu přechodnou dalo by se užítí kompromisu, kde by 8 divisí bylo umístěno v táborech a druhých 8 divisí v posádkách městských, leč při největší koncentraci a při šetření těchto zásad: pluky pěchoty jsou vždy celé na jednom místě současně s celým plukem dělostřelectva; výjimkou může být dělostřelectvo na jiném místě na vzdálenost jednoho denního pochodu.

V. Organizace vlastní armády.

Armádu tvoří: a) kádry z povolání, b) důstojnictvo a mužstvo první výzvy (od 21—36 let).

Armáda dělí se na tři velké složky:

Serie A.: 16 polních divisí, 10 ročníků 21—31;

Serie B.: 16 polních divisí, 10 ročníků 21—31;

Serie C.: reservoir vytvořený z ročníků 32—36 z přebytků ročníků 21—31,

Serie D.: druhá výzva.

K naplnění početných stavů serie A. i B. jest potřebí 500.000 mužů. Počítá-li se ročník po 80.000 mužích, vydá 16 ročníků 1.200.000 lidí. Zbývá tedy na serii C. téměř 700.000 mužů. Odpočteme-li na doplnění ztrát první periody 250.000, na nové formace v rozsahu 16 divisí 250.000, zbude přebytek 200.000 mužů.

Kádry sestávají:

- a) z gážístů-důstojníků (zbraně),
- b) z gážístů-úředníků (služby, ústavy, úřady),
- c) z gážístů-poddůstojníků atd., dále sloužících, dobrovolníků a pod.

Počet těchto osob určuje: obsazení plnými stavy základními všech štábů, plukovní štáby v to počítajíc, ústavů, škol a úřadů pro 32 divise, plus potřebný počet instruktorů pro pokračování u výcviku běžných nováčků.

Veliteli oddílů, částí a menších jednotek jsou zpravidla důstojníci a poddůstojníci občanští.

VI. Výcvik prvotní.

Soustava zná výcvik jedině ve formacích na plném počtu válečném anebo nejméně 80%ním.

Jest základní a přímo tragickou vadou každé kádrové soustavy dosavadní, že pracuje ustavičně se stavy více či méně redukovanými. Vytváří se tak výcvik osudně zatížený falešnou perspektivou, falešnou dynamikou, kladou se obrovské požadavky na představivost (fantasii) velitelů i mužstva, vstupuje se do boje s počty a útvary, jež velitel neměl v ruce snad ani jednou za celou kariéru. Je to totéž, jakoby se výcvik děl trvale v terénu redukovaném na polovinu (1:2), kdežto válečné operace konají se ovšem v terénu skutečném (1:1). Starší soustavy kladly právem důraz na soudržnost uvnitř základní jednotky (části, rotý). Nečinily tak uvědoměle. Byla to spíše ještě pachut' bývalých stálých vojsk; byla tu klamná pověra, že kasárenské vojsko (aktivní mužstvo) stojí vysoko nad každým jiným. Potřebovalo se toho ovšem právem v dobách čistého drilu k dosažení dokonalosti v pořadových cvičeních a parádách. Dosahovalo se toho způsobem mechanickým, marnotratným, nekonečným opakováním. Odůvodňovala se tím také dlouhá, co nejdější služba presenční.

Švýcarská milice upadá do druhé krajnosti: prohlašuje presenční službu za pouhou školu nováčků, ponechávajíc na dobu pozdější (opakovací cvičení), aby voják seznámil se s rotou, s jejím životem a nabyl tu oně soudržnosti, která jest biologickou podmínkou vojenské organizace a zdatnosti každého vojska. Na tuto mylnou cestu zacházejí také všichni, kdož provádějí prvotní výcvik v jiných formacích než polních.

Posléze zabíhají na tuto mylnou cestu fanatikové bojové skupiny (družstva), když tvrdí, že výcvikem v groupe de combat je „vlastně“ výcvik pěchoty ukončen a že rota skládá se z neurčitého počtu bojových družstev. Tím sahají zároveň na onu posvátnou organizační základnu části (Unterabteilung) a její nenahraditelné morální poklady.

Autor naopak považuje za nezbytné, aby voják žil v rotě, v této pravé vojenské rodině, od první chvíle výcviku a to v rotě plné, takové, jaká má a musí být. Ovšem za 9 či 12 měsíců nesžije se voják s rotou tak jako kdysi za tři roky, ač i tu jedna třetina každým rokem se vyměňovala. Autor chce, aby nováček vžil se od první chvíle do rotý jako druhového typu základní jednotky organizační a dostal se pak pomalu k vědomí včleněnosti roty do organismu postupně vyšších, oddílu, pluku, divise.... Kdykoli nastoupí nováček později znovu službu, ať na cvičení nebo ve válce, je to vždycky rota, v níž žije. Nebude mu rota novinkou, ale starým známým prostředím, zádruhou, kterou zná a hodnotí již od první chvíle svého prvotního výcviku.

Prvotní výcvik děje se ve dvou periodách. Tato myšlenka je již po delší dobu předmětem diskuse a pojata byla do celé řady zahraničních projektů poválečných. Není tudíž třeba odůvodňovati ji při této příležitosti.

Jedna perioda — letní — počíná se na př. 20. března a končí se 15. prosince téhož roku.

Druhá perioda — zimní — počíná se pak 1. října a končí se 20. červnem roku příštího. (Viz obr. č. I.)

VII. Výcvik armádní.

(Bývalá cvičení ve zbraní.)

Armádní výcvik děje se každého roku ve dvou periodách po 28 (30) dnech. (Viz obr. č. I. a II.)

První perioda jest jarní, na př. v červnu a to ve všech 16 divisích.

První týden cvičí se v části, druhý týden v oddílu, třetí týden v pluku, poslední týden věnuje se elementům souhry zbraní v rámci divise za účasti všech zbraní a pokud možno i služeb.

Druhá perioda jest podzimní, v měsíci září, trvá rovněž 28 dní.

V této periodě povolávají se určité jednotky (dle tabulky č. III.) v jedné 8 divisích, takže tyto divise ocitnou se na plné noze válečné se všemi službami a ústavy. Cvičení koná se asi dle tohoto pořadu:

První týden v pluku, druhý týden uvnitř divise, třetí a čtvrtý týden divise proti divisi anebo větší cvičení armádní.

Druhých 8 divisí použije podzimní periody na výcvik mužstva serie C., ovšem zase v plných jednotkách o plném počtu válečném, jakož i na absolvování cvičení II. v ý z v y, které trvá 14 dní.

VIII. Přehled celkové služební povinnosti.

Od 6 do 20 let předběžná výchova tělesná a střelecká.

Ve 20. roce prvotní výcvik nováčka.

Od 21. do 36. roku čtyři armádní cvičení po 28 dnech, současně povojenský výcvik tělocvičný a střelecký.

Od 37. do 46. roku jedno 14denní cvičení opakovací.

IX. Obrázek normálního roku mírového.

(Sleduj obr. č. I. a II.)

V lednu a únoru prožívají nováčkové lonské zimní periody 4. a 5. měsíc výcviku.

Pod prapory jest 56.000 mužů a to: kádry 16.000 mužů, nováčků 40.000 mužů. U každého vojskového tělesa jest jeden oddíl v plném počtu válečném.

Okolo 20. března narukuje 40.000 nováčků, letní serie, z nich utvoří se u každého vojskového tělesa jeden kompletní oddíl, takže každá formace má nyní dva kompletní oddíly.

Početný stav: Kádry 16.000, letní nováčkové 40.000, zimní nováčkové 40.000, úhrnem 96.000 mužů.

Tak je tomu až do poloviny června, kdy odejdou do občanského života letní nováčkové lonští, dokončivše prvotní svůj výcvik. (Zemědělci mohou ihned chopiti se přípravy ke žnám.) V této době mají letní nováčkové za sebou již výcvik tříměsíční.

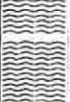
Počátkem června narukuje současně ke každému vojskovému tělesu jeden kompletní oddíl armádní dle tab. č. III. na 28 dní.

V červenci a srpnu pokračují letní nováčkové u výcviku. Kádry vystřídají se pohodlně na dovolených.

Početný stav 56.000 mužů.

V září narukují ke každému vojskovému tělesu dva kompletní oddíly armádní dle tab. č. III. Tak povstane v rámci

Výcvičné schema roku.

Měsíce	Letní nováčkové	Zimní nováčkové	Armáda
Leden			
Únor			
Březen			
Duben			
Květen			
Červen			
Červenec			
Srpen			
Září			
Říjen			
Listopad			
Prosinec			

Početné stavy průběhem roku.

Měsíce	Oddíly na plném počtu a jejich náplň	Úhrnný počet vojska pod prapory
16.-31. pro- since, leden, únor 20. březen	 	56.000
21.-31. březen, duben, květen	 	96.000
1.-20. červen	 	140.000
21.-30. červen	 	100.000
Červenec, srpen	 	56.000
Září	 	150.000
Říjen, listopad až 15. prosinec	 	96.000
Průměr:		89.000

každé teritoriální divise jedna skutečná polní divise (asi 80% plného počtu válečného) se všemi zbraněmi a službami.

Početný stav: kádry 16.000, letní nováčkové 40.000, dva armádní oddíly 94.000, úhrnem 150.000 mužů.

V říjnu narukují zimní nováčkové.

Po 15. prosinci odejdou po skončeném výcviku nováčkové letní.

Početní stav koncem roku 56.000 mužů.

(Poznámka stran služby strážní a posádkové.)

K ochraně hranic a k umožnění, aby nic nerušilo výcvik bojový, bude potřebí organisovati a náležitě a účelně rozšířiti četnictvo, civilní službu policejní, pohraniční stráž, lesní personál státní atd. Z 20% mužstva, jež má klasifikaci B., utvoří se pomocné oddíly pro službu strážní, ordonanční atd., jakož i písařskou, pokud nebude opatřena občanskými stálými zřízeními.

Nováčkové účastní se posádkové služby jenom potud, pokud to nebude vadit vlastnímu výcviku a školení a pokud praxe ve strážní službě slouží také za podporu bojového výcviku a polní služby. Mužů klasifikace A nesmí býti za žádných okolností použito ke službě písařské či jiné pomocné. Pokud se tento princip nevžije, budiž jeho porušení stíháno nejtěžšími kázeňskými tresty a následky.

X. Učlenění armády v základní serie.

(Obr. III. a IV.)

Evidenční a doplňovací služba, opřená o síť 16 teritoriálních divisí, formuje z prvních 10 ročníků první výzvy pro každé vojskové těleso šest rovnocenných oddílů o stejnoměrném složení (tak na př. že rota má po 20 lidech každého ročníku). Početný stav jest asi o 20% vyšší počtů válečných.

Z těchto 6 oddílů tvoří 3 oddíly serie **A**, druhé 3 oddíly serie **B**. (Co platí pro zbraně, platí analogicky pro vše ostatní.)

Serie **A** tvoří tudíž 16 divisí serie **A**,

serie **B** pak 16 divisí serie **B**.

Při všeobecné mobilisaci narukují obě serie základní do 24 hodin.

Zbytky ročníků 21 až 31, jakož i ročníky 32 a 36 tvoří

serie **C**.

Serie **C** nastoupí při mobilisaci dle plánu o něco později a tvoří reservoir pro formace pochodové, etapní, improvisované atd. Serie **C** není zařaděna v určitých jednotkách kmenových. Jednotky tyto sestavují ad hoc vždy pro armádní cvičení serie **C** v roce následujícím.

Seriový systém zjednodušuje podstatně systém svolavací. Odpadá úplně individuální vyhotovování a doručování obsílek. Vyhláškou a v novinách se prostě vydá rozkaz:

„Dne 25. května roku X. narukuje k 28dennímu armádnímu výcviku serie **B**.“

Kam každý narukuje, zná ze své vojenské knížky (viz tab. č. IV.).

Obdobně lze provésti částečnou mobilisaci. Mobilisuje se na př. pouze serie **A** nebo pouze serie **B**; anebo: „Serie **A** 1., 3., 5., 8. divise, serie **B** 2., 4., 5., 7. divise,“ anebo „3., 5., 6., 8. divise serie **A** i **B**.“ Tím lze vyhověti všem strategickým i politickým ohledům.

Turnus armádního výcviku.

R o k	Jedněch osm divisí		Druhých osm divisí	
	Červen	Září	Červen	Září
1	Bb	<i>Aa</i> <i>Ab</i>	Bb	C
2	Bc	C	Bc	<i>Aa</i> <i>Ab</i>
3	<i>Aa</i>	<i>Ac</i> Ba	<i>Aa</i>	C
4	<i>Ab</i>	C	<i>Ab</i>	<i>Ac</i> Ba
5	<i>Ac</i>	Bb Bc	<i>Ac</i>	C
6	Ba	C	Ba	Bb Bc
7	Bb	<i>Aa</i> <i>Ab</i>	Bb	C
8	Bc	C	Bc	<i>Aa</i> <i>Ab</i>
9	<i>Aa</i>	<i>Ac</i> Ba	<i>Aa</i>	C
10	<i>Ab</i>	C	<i>Ab</i>	<i>Ac</i> Ba
11	<i>Ac</i>	Bb Bc	<i>Ac</i>	C
12	Ba	C	Ba	Bb Bc

A, a, b, c = oddíly Serie *A*.*B, a, b, c* = oddíly Serie *B*.C = nezařazené přebytky serií *A* i *B*, pak II. výzva.

Titulní list voj. pasu.

8. pěší pluk	
AC 3 Milovice	
VOJENSKÝ PAS	
<i>Desátník — kulometník.:</i> Vomáčka Frant. Rodiště: <i>Ouvaly.</i> Domovská obec: <i>Ouvaly.</i> Ročník: <i>1905.</i> Bydliště: <i>Libeň 417.</i>	boty: 42 kalhoty: 9 blůza: 6 čepice: 54

XI. Organizace výrobní a zásobní.

1. Každý mobilizační plán obsahuje podrobné ustanovení o všech věcech, jež týkají se doplňovací výroby válečného materiálu, opatrování potřebných surovin, zásobování vojsk i veškerého obyvatelstva potravinami a předměty denní potřeby.

2. Vývoz. Zároveň s vyhlášením mobilizace jdou telegramy stran zákazu či omezení vývozu. Přestupky trestají se vesměs jako delikty proti válečné moci státu.

3. Organizace výroby válečného materiálu. V míru sestaví se přehled všech továren a závodů, schopných vyráběti válečný materiál. Minimální výkonnost musí býti komisionelně zjištěna smíšenými komisemi vojáků a odborníků a musí býti každoročně revidována.

4. Mobilizační zásoby. Ve skladištích vojenských leží:

- a) jednak běžná potřeba mírová,
- b) jednak veškeren materiál válečný pro 16 kompletních divísií a střelivo na počet dní, který se stanoví ve smíšených poradách hlav. štábu a průmyslu.

5. Mobilizační objednávky. Vypracuje se systém objednávek rozvržených podle jednotlivých oborů a podle výkonnosti jednotlivých závodů do posledních podrobností na jednotlivé továrny, s nimiž se uzavře smlouva, upevněná zákonem o válečných úkonech.

6. Rozvržení objednávek. Každý závod obdrží potom zapečetěné objednávky čili rozkazy, označené řadovými čísly I., II., III. atd.

Rozkaz čís. I. obsahuje na př. objednávky doplňků výzbroje a výstroje pro prvních 16 divisí, aby byla uhrazena doplňovací spotřeba na př. za první měsíc operací.

Obj. č. II. obsahuje výrobu výzbroje a výstroje pro 16 divisí serie B.

Obj. č. III. obsahuje doplňky výzbroje a výstroje pro serii A na další měsíc operací.

Č. IV. obsahuje doplňky výzbroje a výstroje serie B. na první měsíc operací.

Č. V. Výzbroj a výstroj improvisovaných útvarů a pod. atd.

7. Zajištění dělnictva. Zákonem ustanoví systém zajištění odborného personálu jednotlivým továrnám sprostředněním branců na jedné straně, nahrazením osobami necvičenými a ženami na druhé straně.

8. Typisace výrobků. Zákonem stanoví se rozsah typisace (normalisace, standartisace) jednotlivých strojů nebo jejich součástí v míru užívaných ve třech stupních:

- a) typisace povinná,
- b) typisace smluvená,
- c) fakultativní (subvencovaná).

9. Stanovení cen. Zákon stanoví:

- a) zásady pro kalkulaci cen za dodané výrobky,
- b) zásady pro dodávání a súčtování surovin.

10. Zajištění surovin. Zákon stanoví:

- a) uzávěru veškerých surovin soukromého vlastnictví,
- b) péči o mobilizační zásoby surovin v majetku státu i v rukách soukromých (u společností veřejně účtujících),
- c) doplnění surovin v okamžiku mobilisace a během války.

11. Zásobování potravinami. Vypracuje se pro každý plán válečný analogická organizace zásobování potravinami:

- a) pro vojáka,
- b) pro ostatní obyvatelstvo,
- c) obrana proti ukrývání, odpirání, zdražování a lichvě.

Štábní kapitán ing. J. HRBEK:

Výzkumné a zkušební oddělení ministerstva národní obrany.

(Úkoly technického výzkumnictví ve vojsku.)

Toto oddělení je organizačně i charakterem své činnosti novým útvarem v naší armádě. Je projevem snahy po materiálním zabezpečení branné moci, snahy zdůrazněné těžkými zkušenostmi minulé války.

Zkušenostmi těmi nabyly většího významu zejména dvě stránky přípravy k národní obraně: přípravy morální a materiální. Klasickým příkladem morální přípravy národa pro válku jsou Spojené státy v r. 1917, příkladem materiální nepřipravenosti jsou dohodové státy v r. 1914. Příklad první povzbuzuje, druhý napomíná, oba vychovávají. Proto není divu, že se ve všech vítězných armádách věnuje nyní neobyčejná pozornost všem problémům, týkajícím se materiální přípravy k válce, a že se organizace vojenských úřadů, hlavně vojenského ústředí, přizpůsobuje novým požadavkům. V ministerstvech vojenských vznikají za války a ještě více po ní